اجازهٔ روایی آیت الله نمازی

محمّد صادق امیدواری خراسانی*

در علم «درایه و رجال» که در ارتباط با «حدیث‌شناسی» مطرح است اصطلاحی داریم به عنوان: «إستجازه» که بـه مـعنای طـلب اجـازه است، یـعنی درخـواست اجازه‌ای از محدّث و راوی مورد اعتماد که او هم نیز از استادش و... هم‌چنین تـا برسد به آخرین راوی که از شخص معصوم علیه السلام نقل حدیث نموده است. این «اجازه» اجازهٔ نقل تمام آنچه را از «مرویّ عنه» یا به اصطلاح «شیخ اجازتی» شنیده‌ایم، در بر می‌گیرد. مثلاً: ما که همزمان و معاصر محدث جلیل القـدر مـرحـوم شـیخ کـلینی نبوده‌ایم، چگونه برای ما امکان نقل حدیث از ایشان است؟ جز به واسطه‌های نقل، که همان راویان و مشایخ اجازهٔ نقل حدیث باشند. از قدیم این «استجازه و اجازه» ها در بین علما و محدثان، معمول و مرسوم بوده است و حـتی بـرخـی از عـلما استجازه و اجازات خود را به صورت کتاب یا کتابهایی درآورده‌اند که از آن جمله است:

اجازات بحار الانوار جلد ۱۰۷ تا ۱۱۰ از علّامه مجلسی (چاپ بیروت)

الطرق و الأسانید مرحوم آیت الله نجفی مرعشی و موارد فراوان دیگر

ولی سؤال این است که آیا این استجازه فقط جنبهٔ تشریفاتی داشته؟ یا ایـن‌که افزون بر آن، فوائدی مربوط به درایه و رجال را نیز داراست؟ انصاف این است که

*. مدرّس حوزه علمیه قم

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1391.9.34.13.0]

اجازه، فوائد بسیاری داراست که در مقالات تخصّصی مربوط به آن موضوع گفته شده است. و فعلاً در پی بیان آنها نیستیم. در اینجا، تنها چند نکته مربوط به استجازهٔ نگارنده از مرحوم آیت الله علّامه حاج شیخ علی نمازی شاهرودی مورد نظر است که عرض خود را به این موضوع اختصاص می دهیم. این کمترین «محمّد صادق امیدواری خراسانی» فرزند مرحوم کربلایی عبدالحسین امیدواری که زادگاهم در کنار مسجد و منزل مرحوم علّامه نمازی شاهرودی در مشهد مقدّس بوده است و از سال ۱۳۴۹ شمسی به حوزهٔ علمیّه قم وارد شدم، علاقهٔ فراوانی به مطالعه و تحقیق روایات و احادیث داشتم و از این‌روی تاکنون به اجازات متعدّدی از مراجع تقلید و علما و فقها و محدثین والا مقام مفتخر شدم که از آن جمله است:

۱ـ مرحوم آیت الله خویی
۲ـ مرحوم آیت الله کوکبی
۳ـ مرحوم آیت الله حاج سیّد محمّد روحانی
۴ـ مرحوم آیت الله سیّد محمود مرعشی اهوازی
۵ـ مرحوم آیت الله سیّد احمد خوانساری
۶ـ مرحوم آیت الله حاج شیخ علی نمازی شاهرودی
۷ـ مرحوم آیت الله مرعشی نجفی
۸ـ حضرت آیت الله وحید خراسانی
۹ـ حضرت آیت الله صافی گلپایگانی
۱۰ـ حضرت آیت الله دوزدوزانی و...

اجازه‌ای که از مرحوم آیت الله نمازی شاهرودی گرفتم، طی بعضی سفرها از قم به وطنم مشهد مقدّس صورت گرفت که به دنبال پیشنهاد این حقیر، ایشان با کمال تواضع و لطف با قلم و خط مبارکشان این اجازه را مرقوم فرمودند. ناگفته نماند: که آن بزرگوار در زمان خود در مشهد مقدّس به عنوان «بحار الانوار سیّار» معروف بود، چون چندین بار بحارالانوار را برای تألیف مستدرک سفینةالبحار مطالعه فرموده بود و با

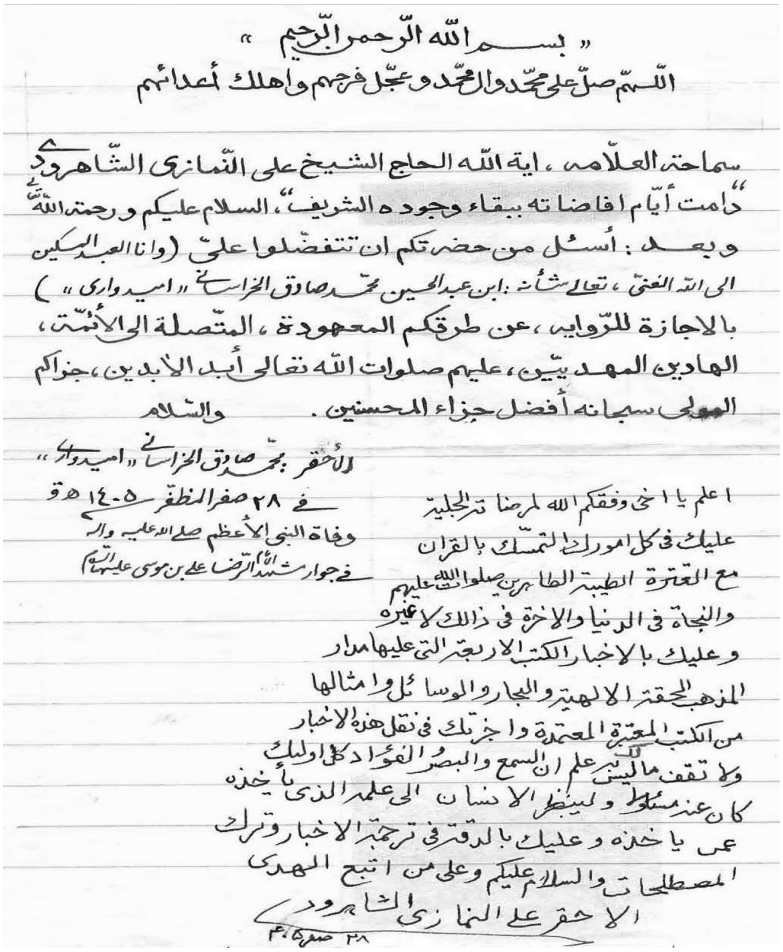
[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1391.9.34.13.0]

حافظه و ذوق و استعداد مخصوصی موفّق به نشر احادیث و معارف اهل بیت علیهم‌السلام بودند و تألیفات بسیاری از عربی و فارسی، عقائدی و احکام و حدیثی و رجالی و تاریخی و معارفی دارند.

روحش شاد و یادش گرامی باد

قبرشان در صحن مطهّر حضرت رضا علیه‌السلام بود که هم‌اکنون داخل حرم افتاده شده است.

« بسم الله الرّحمن الرّحیم »
اللّهمّ صلّ علی محمّد و آل محمّد و عجّل فرجهم و اهلك أعدائهم

سماحة العلّامة ، اية الله الحاج الشيخ علی النّمازی الشّاهرودی
"دامت أيّام افاضاته ببقاء وجوده الشريف"، السلام عليكم و رحمة الله و بعد : أسئل من حضرتكم ان تتفضّلوا علیّ (وانا العبد المسكين الى الله الغنیّ ، تعالى شأنه : ابن عبد الحسين محمّد صادق الخراسانی "اميدواری") بالاجازة للرّوايه ، عن طرقكم المعهودة ، المتّصلة الى الأئمّة ، الهادين المهديّين ، عليهم صلوات الله تعالى أبد الآبدين ، جزاكم المولى سبحانه أفضل جزاء المحسنين . والسّلام

الأحقر : محمّد صادق الخراسانی "اميدوار"
في ٢٨ صفر المظفر ١٤٠٥ هـ ق
وفاة النبی الأعظم صلی الله علیه وآله
في جوار مشهد الإمام الرّضا علی بن موسی علیهما السّلام

اعلم يا اخی وفقكم الله لمرضاته الجليّة
عليك في كلّ امورك التمسّك بالقرآن
مع العترة الطيبة الطاهرين صلوات الله عليهم
والنجاة في الدنيا والاخرة في ذالك لا غير
و عليك بالاخبار الكتب الاربعة التي عليها مدار
المذهب الحقة الالهية والجارو الوسائل و امثالها
من الكتب المعتبرة المعتمدة و اجرتك في نقل هذه الاخبار
ولا تقف ما ليس لك به علم ان السمع والبصر والفؤاد كلّ اولئك
كان عنه مسئولا و لينظر الانسان الى علمه الذي يأخذه
عمن يأخذه و عليك بالدقة في ترجمة الاخبار و ترك
المصطلحات والسلام عليكم وعلى من اتبع الهدى
الاحقر علی النمازی الشاهرودی
٣٨ صفر ١٤٠٥

[Downloaded from mail.safinahmagazine.ir on 2026-11-20]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1391.9.34.13.0]